

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2014/42/EU**ze dne 3. dubna 2014****o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 2 a čl. 83 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Hlavní motivací přeshraničního organizovaného zločinu, včetně činnosti zločineckých organizací typu mafie, je finanční prospěch. Příslušné orgány by proto měly mít k dispozici prostředky k vysledování, zajištění, správě a konfiskaci výnosů z trestné činnosti. Účinná prevence organizovaného zločinu a boj proti němu by však měly být dosaženy zajištěním výnosů z trestné činnosti, jež by mělo být v některých případech rozšířeno na jakýkoli majetek nabytý na základě činností trestní povahy.
- (2) Organizované zločinecké skupiny operují bez ohledu na hranice a ve stále větší míře získávají majetek i v členských státech a ve třetích zemích, kde nemají svou základnu. Proto narůstá potřeba účinné mezinárodní spolupráce při navracení majetku z trestné činnosti a vzájemné právní pomoci.
- (3) Mezi neúčinnější prostředky boje proti organizovanému zločinu patří stanovení přísných právních postihů organizovaného zločinu, jakož i účinné odhalování a zajišťování a konfiskace nástrojů a výnosů trestné činnosti a výnosů z ní.
- (4) Ačkoli je k dispozici jen málo statistik, jeví se částky zajištěné v Unii z výnosů trestné činnosti ve srovnání s odhadovanými výnosy z trestné činnosti jako nedostatečné. Ze studií vyplývá, že postupy konfiskace jsou dosud málo používány, ačkoli jsou upraveny právem Unie i vnitrostátním právem.
- (5) Přijetí minimálních pravidel povede ke sblížení režimů členských států pro zajišťování a konfiskaci, což usnadní vzájemnou důvěru a efektivní přeshraniční spolupráci.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 299, 4.10.2012, s. 128.

⁽²⁾ Úř. věst. C 391, 18.12.2012, s. 134.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 25. února 2014 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 14. března 2014.

- (6) Ve Stockholmském programu a v závěrech Rady pro spravedlnost a vnitřní věci o konfiskaci a navrácení majetku z trestné činnosti z června 2010 se přikládá velký význam účinnější identifikaci, konfiskaci a opětovnému využití majetku z trestné činnosti.
- (7) Stávající právní rámec Unie pro zajišťování a konfiskaci majetku z trestné činnosti tvoří společná akce 98/699/SVV ⁽¹⁾, rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ⁽²⁾, rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ⁽³⁾, rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ⁽⁴⁾ a rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ⁽⁵⁾.
- (8) Ze zpráv Komise o provádění rámcových rozhodnutí 2003/577/SVV, 2005/212/SVV a 2006/783/SVV vyplývá, že stávající režimy rozšířené konfiskace a vzájemného uznávání příkazů k zajištění a ke konfiskaci nejsou zcela účinné. Konfiskaci brání rozdíly v právních předpisech členských států.
- (9) Cílem této směrnice je změnit a rozšířit ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV. Ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, by tato rámcová rozhodnutí měla být částečně nahrazena.
- (10) Členské státy mohou provádět konfiskaci majetku souvisejícího s trestnou činností v řízení před jakýmkoli příslušným soudem.
- (11) Je třeba vyjasnit stávající pojem výnosů z trestné činnosti tak, aby kromě přímých výnosů z trestné činnosti zahrnoval i všechny nepřímé užitky, včetně následných reinvestic či přeměněných přímých výnosů. Výnosy z trestné činnosti tak mohou zahrnovat jakýkoli majetek, včetně majetku, který byl zcela nebo zčásti přeměněn na jiný majetek, nebo pokud byl smíšen s majetkem nabytým zákonným způsobem, až do výše odhadované hodnoty smíšených výnosů. Výnosy z trestné činnosti mohou rovněž zahrnovat příjmy nebo jiný užitek pocházející z výnosů z trestné činnosti nebo z majetku, na něž byly takové výnosy přeměněny nebo s nímž byly smíšeny.
- (12) Tato směrnice stanoví širokou definici majetku, který může být předmětem zajištění a konfiskace. Tato definice zahrnuje právní listiny nebo nástroje dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm. Takovými dokumenty nebo nástroji by mohly být například finanční nástroje nebo dokumenty, které mohou zakládat právní nároky věřitele a jsou obvykle v držení osoby dotčené příslušnými postupy. Touto směrnicí nejsou dotčeny stávající vnitrostátní postupy pro uchovávání právních listin nebo nástrojů dokládajících právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm používané příslušnými vnitrostátními orgány nebo veřejnými subjekty v souladu s vnitrostátním právem.
- (13) Zajištění a konfiskace podle této směrnice jsou autonomní pojmy, které by neměly členským státům bránit v provádění této směrnice pomocí nástrojů, které by bylo možno v souladu s vnitrostátním právem považovat za sankce nebo jiný druh opatření.

⁽¹⁾ Společná akce 98/699/SVV ze dne 3. prosince 1998 přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o praní peněz, identifikaci, vyšetřování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní (Úř. věst. L 333, 9.12.1998, s. 1).

⁽²⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vyšetřování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní (Úř. věst. L 182, 5.7.2001, s. 1).

⁽³⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii (Úř. věst. L 196, 2.8.2003, s. 45).

⁽⁴⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti (Úř. věst. L 68, 15.3.2005, s. 49).

⁽⁵⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci (Úř. věst. L 328, 24.11.2006, s. 59).

- (14) Při konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti na základě pravomocného rozhodnutí soudu a majetku v hodnotě odpovídající hodnotě nástrojů a výnosů by se mělo uplatnit širší chápání trestných činů, na něž se vztahuje tato směrnice. Rámcové rozhodnutí 2001/500/SVV vyžaduje, aby členské státy umožnily konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v návaznosti na pravomocné odsouzení a umožnily též konfiskaci majetku, jehož hodnota odpovídá hodnotě takových nástrojů a výnosů. Pro trestné činy nezahrnuté do této směrnice by uvedené povinnosti měly být zachovány a pojem výnosů vymezený touto směrnicí by měl být vykládán obdobně, jako u trestných činů, na něž se tato směrnice nevztahuje. Členské státy mohou stanovit konfiskaci majetku odpovídající hodnoty jako podpůrné nebo alternativní řešení k přímé konfiskaci v souladu s vnitrostátním právem.
- (15) S výhradou pravomocného odsouzení za trestný čin, by mělo být možné konfiskovat nástroje a výnosy z trestné činnosti, nebo majetek, jehož hodnota odpovídá takovým nástrojům nebo výnosům. Toto pravomocné odsouzení může být rovněž výsledkem řízení v nepřítomnosti. Není-li konfiskace možná na základě pravomocného odsouzení, mělo by být za určitých podmínek stále možné konfiskovat nástroje a výnosy alespoň v případech nemoci nebo útěku podezřelé či obviněné osoby. Pokud však mají členské státy možnost použít pro případy nemoci nebo útěku řízení v nepřítomnosti, lze to považovat za dostatečné splnění této povinnosti. V případě útěku podezřelé či obviněné osoby by členské státy měly podniknout všechny přiměřené kroky a mohou požadovat, aby byla dotčená osoba předvolána nebo uvědoměna o řízení týkajícím se konfiskace.
- (16) Pro účely této směrnice by se nemocí měla rozumět neschopnost podezřelé nebo obviněné osoby k účasti v trestním řízení po delší dobu, v důsledku čehož nemůže řízení pokračovat za normálních podmínek. Podezřelá nebo obviněná osoba mohou být požádány o prokázání nemoci, například lékařským potvrzením, které by soud nemusel brát v úvahu, pokud jej shledá nedostatečným. Právo dané osoby být zastupována v řízení advokátem by nemělo být dotčeno.
- (17) Při provádění ustanovení této směrnice ohledně konfiskace majetku, jehož hodnota odpovídá nástrojům, by se příslušná ustanovení mohla uplatnit, pokud je takové opatření s ohledem na zvláštní okolnosti daného případu přiměřené, zejména ve vztahu k hodnotě dotčených nástrojů. Členské státy mohou rovněž zohlednit, zda a do jaké míry je odsouzená osoba odpovědná za znemožnění konfiskace nástrojů.
- (18) Při provádění této směrnice mohou členské státy stanovit, že za výjimečných okolností by konfiskace neměla být nařízena, pokud by to v souladu s vnitrostátním právem představovalo nepřiměřenou zátěž pro dotčenou osobu, na základě okolností příslušného konkrétního případu, jež by měly být rozhodující. Členské státy by měly tuto možnost využívat velmi omezeně a měly by mít možnost stanovit, aby konfiskace nebyla nařízena pouze v takových případech, kdy by například uvedla dotčenou osobu do situace, v níž by pro ni bylo velmi obtížné přežít.
- (19) Zločinecké skupiny jsou zapojeny do mnoha různých trestných činností. Pro účinný boj s organizovanou trestnou činností je v některých situacích vhodné, aby po vydání odsuzujícího rozsudku následovala nejen konfiskace majetku spojeného s určitým trestným činem, ale i konfiskace dalšího majetku, který soud považuje za výnosy z jiných trestných činů. Tento postup je označován jako rozšířená konfiskace. Rámcové rozhodnutí 2005/212/SVV stanoví tři různé skupiny minimálních požadavků, které si členské státy mohou vybrat pro účely uplatnění rozšířené konfiskace. Členské státy tak při provádění uvedeného rámcového rozhodnutí do vnitrostátního práva zvolily různé způsoby, čímž došlo ke vzniku odlišných koncepcí rozšířené konfiskace ve vnitrostátních právních rádech. Takové rozdíly jsou překážkou přeshraniční spolupráce v případech konfiskace. Je proto nutno více harmonizovat ustanovení o rozšířené konfiskaci stanovením jednotného minimálního standardu.
- (20) Při rozhodování o tom, zda je možné, aby určitý trestný čin vedl k ekonomickému prospěchu, mohou členské státy zohlednit způsob provedení, například pokud je podmínkou trestného činu to, že byl spáchán v rámci organizovaného trestného činu nebo s úmyslem vytvářet pravidelný výnos z trestných činů. Obecně by tím však neměla být dotčena možnost přistoupit k rozšířené konfiskaci.

- (21) Rozšířená konfiskace by měla být možná v případech, kdy má soud za to, že dotyčný majetek pochází z trestné činnosti. To neznamená, že musí být prokázáno, že dotyčný majetek pochází z trestné činnosti. Členské státy mohou například stanovit, že je dostatečné, pokud soud bude považovat za pravděpodobnější nebo může důvodně předpokládat, že je podstatně pravděpodobnější, že dotyčný majetek pochází z trestné činnosti, než z jiných činností. V této souvislosti musí soud zvážit zvláštní okolnosti případu včetně skutečností a dostupných důkazů, na jejichž základě by mohlo být vydáno rozhodnutí o rozšířené konfiskaci. Skutečnost, že majetek určité osoby je neúměrný jejímu legálnímu příjmu, by mohla patřit mezi skutečnosti umožňující soudu učinit závěr, že majetek pochází z trestné činnosti. Členské státy by rovněž mohly stanovit podmínku určitého časového období, během něhož by se o majetku mohlo předpokládat, že pochází z trestné činnosti.
- (22) Tato směrnice stanoví minimální pravidla. Nebrání členským státům, aby ve vnitrostátním právu stanovily širší pravomoci, včetně například, pokud jde o jejich pravidla pro dokazování.
- (23) Tato směrnice se vztahuje na trestné činy, které spadají do oblasti působnosti nástrojů uvedených v této směrnici. V rámci působnosti těchto nástrojů by členské státy měly uplatnit rozšířenou konfiskaci alespoň na určité trestné činy vymezené v této směrnici.
- (24) Převod majetku podezřelé či obviněné osoby informované třetí osobě s cílem vyhnout se konfiskaci je běžnou a stále častější praxí. Stávající právní rámec Unie neobsahuje závazná pravidla pro konfiskaci majetku převedeného třetí osobě. Proto stále naléhavěji vyvstává potřeba umožnit konfiskaci takového majetku převedeného na třetí osoby nebo majetku získaného třetími osobami. Získáním majetku třetí osobou se míní situace, kdy byl majetek získán, přímo či nepřímo, například prostřednictvím zprostředkovatele, třetí osobou odlišnou od podezřelé či obviněné osoby, včetně případů, kdy byl trestný čin spáchán jejím jménem nebo v její prospěch a kdy obviněná osoba nemá majetek, který může být konfiskován. Taková konfiskace by měla být možná přinejmenším v případech, kdy třetí osoby věděly nebo měly vědět, že účelem převodu nebo získání bylo vyhnout se konfiskaci, a to na základě konkrétních skutečností a okolností, včetně toho, že převod byl proveden bezúplatně nebo výměnou za částku výrazně nižší, než je tržní hodnota. Pravidla týkající se konfiskace majetku třetích osob by se měla vztahovat na fyzické i právnické osoby. Práva třetích osob jednajících v dobré víře by v žádném případě neměla být dotčena.
- (25) Členské státy mohou případně v souladu s vnitrostátním právem stanovit konfiskaci majetku třetích osob jako podpůrné nebo alternativní řešení k přímé konfiskaci.
- (26) Konfiskace vede ke konečnému zbavení majetku. Obstavení majetku však může být předpokladem konfiskace a může být důležité pro výkon příkazu ke konfiskaci. Obstavení majetku se provádí jeho zajištěním. Aby se zabránilo rozptýlení majetku před vydáním příkazu k zajištění, měly by mít příslušné orgány členských států pravomoc přijímat neprodleně opatření umožňující zajištění majetku.
- (27) Jelikož je obstavení majetku často prováděno pro účely konfiskace, jsou zajišťování a konfiskace úzce spojeny. V některých právních systémech se zajištění pro účely konfiskace považuje za samostatné procesní opatření předběžné povahy, po němž může následovat příkaz ke konfiskaci. Aniž jsou dotčeny jednotlivé vnitrostátní právní systémy a rámcové rozhodnutí 2003/577/SVV, měla by tato směrnice sblížit některé aspekty vnitrostátních systémů zajišťování pro účely konfiskace.
- (28) Opatřeními k zajištění majetku není dotčena možnost, aby byl v průběhu řízení konkrétní majetek považován za důkazní prostředek, za předpokladu, že bude poté k dispozici pro účinný výkon příkazu ke konfiskaci.

- (29) Majetek lze v rámci trestního řízení zajistit i za účelem jeho případného pozdějšího navrácení nebo jako záruku náhrady škody způsobené trestným činem.
- (30) Podezřelé či obviněné osoby často ukrývají majetek po celou dobu trestního řízení. Příkazy ke konfiskaci tedy nemohou být vykonány a dotyčné osoby, na něž byl příkaz ke konfiskaci vydán, mohou po vykonání trestu svůj majetek využívat. Je proto nezbytné, aby bylo možné stanovit přesný rozsah majetku, jenž má být konfiskován, i po pravomocném odsouzení za trestný čin tak, aby příkazy ke konfiskaci mohly být vykonány v plném rozsahu i v případě, že původně nebyl odhalen žádný nebo nedostatečný majetek a že příkaz ke konfiskaci dosud nebyl vykonán.
- (31) Jelikož příkazy k zajištění omezují právo na vlastnictví, měla by tato předběžná opatření platit jen po dobu nezbytně nutnou pro zachování dostupnosti majetku za účelem jeho případné pozdější konfiskace. To může vyžadovat přezkum soudem, aby bylo zaručeno, že jejich účel spočívající v zabránění rozptylování majetku je stále odůvodněný.
- (32) Majetek zajištěný za účelem případné pozdější konfiskace by měl být vhodně spravován, aby neztratil ekonomickou hodnotu. Členské státy by měly přijmout nezbytná opatření, včetně možnosti prodeje nebo převodu tohoto majetku, k minimalizaci takových ztrát. Členské státy by měly přijmout vhodná opatření, jako je například zřízení ústředních vnitrostátních úřadů pro správu majetku, soustavy specializovaných úřadů či obdobných mechanismů, za účelem účinné správy majetku zajištěného před konfiskací a zachování jeho hodnoty do rozhodnutí soudu.
- (33) Tato směrnice výrazně zasahuje do práv osob, a to nejen podezřelých či obviněných osob, ale i třetích osob, jež nejsou trestně stíhány. Je proto nezbytné stanovit zvláštní záruky a opravné prostředky na ochranu základních práv dotčených osob při provádění této směrnice. To zahrnuje právo třetích osob být slyšen, pokud tvrdí, že jsou vlastníkem dotyčného majetku, nebo že mají jiná majetková práva („věcná práva“, „*ius in re*“), jako je požívací právo (*usufructus*). Příkaz k zajištění by měl být dotčené osobě sdělen co nejdříve po jeho výkonu. Příslušné orgány nicméně mohou odložit sdělení takového příkazu dotčené osobě s ohledem na potřeby vyšetřování.
- (34) Účelem sdělení příkazu k zajištění je mimo jiné umožnit dané osobě příkaz napadnout. Proto by měly být v tomto sdělení uvedeny, alespoň krátce, důvod nebo důvody dotyčného příkazu, přičemž takové uvedení může být velmi stručné.
- (35) Členské státy by měly zvážit přijetí opatření umožňujících, aby byl konfiskovaný majetek využit ve veřejném zájmu nebo pro sociální účely. Taková opatření by mohla mimo jiné zahrnovat vyhrazení majetku na projekty pro vymáhání práva a prevenci trestné činnosti, ale i další projekty veřejného a společenského zájmu. Povinnost zvážit přijetí opatření zahrnuje pro členské státy procesní povinnost, jako je provedení právní analýzy nebo projednání výhod a nevýhod zavedení opatření. Při správě zajištěného majetku a při přijímání opatření týkajících se použití konfiskovaného majetku by měly členské státy přijmout vhodná opatření pro zabránění jakémukoli zapojení do trestné či nelegální činnosti v této fázi.
- (36) Spolehlivých údajů o zajišťování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti je velmi málo. Pro vyhodnocení této směrnice je nezbytné shromáždit srovnatelný minimální soubor příslušných statistických údajů o zajišťování a konfiskaci majetku, sledování majetku, činnosti soudů a nakládání s majetkem.

- (37) Členské státy by měly sbírat údaje pro určité statistiky na ústřední úrovni s cílem zaslat je Komisi. To znamená, že členské státy by měly vyvinout přiměřené úsilí za účelem sběru dotyčných údajů. To nicméně neznamená, že by členské státy měly povinnost sbírat tyto údaje, představuje-li to nepřiměřenou administrativní zátěž nebo vysoké náklady pro dotyčný členský stát.
- (38) Tato směrnice respektuje základní práva a řídí se zásadami uznanými Listinou základních práv Evropské unie a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jak je vykládána v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Tato směrnice by měla být prováděna v souladu s těmito právy a zásadami. Touto směrnicí by nemělo být dotčeno vnitrostátní právo týkající se právní pomoci a tato směrnice nevytváří žádné závazky pro systémy členských států v oblasti právní pomoci, které by se měly používat v souladu s Listinou základních práv Evropské unie a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.
- (39) Měly by být zavedeny zvláštní záruky k zajištění toho, že budou příkazy ke konfiskaci zásadně odůvodňovány, ledaže se ve zjednodušeném trestním řízení v bagatelních věcech dotčená osoba vzdá práva na odůvodnění.
- (40) Tato směrnice by, pokud jde o práva během trestního řízení, měla být prováděna s ohledem na ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ⁽¹⁾, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ⁽²⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ⁽³⁾.
- (41) Jelikož cíle této směrnice, totiž usnadnění konfiskace majetku v trestních věcech, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, smí Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (42) V souladu s článkem 3 a čl. 4a odst. 1 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), oznámilo Irsko své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice. V souladu s uvedeným protokolem je tato směrnice pro Irsko závazná, pouze pokud jde o trestné činy, na které se vztahují nástroje, které jsou pro něj závazné.
- (43) V souladu s články 1 a 2 a čl. 4a odst. 1 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se Spojené království neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro něj není závazná ani použitelná. S výhradou možné účasti Spojeného království na přijímání této směrnice v souladu s článkem 4 uvedeného protokolu, je tato směrnice pro Spojené království závazná, pouze pokud jde o trestné činy, na které se vztahují nástroje, které jsou pro něj závazné.
- (44) V souladu s články 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice, a tato směrnice není pro něj závazná ani použitelná,

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení (Úř. věst. L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení (Úř. věst. L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody (Úř. věst. L 294, 6.11.2013, s. 1).

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět

1. Tato směrnice stanoví minimální pravidla pro zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace a pro konfiskaci majetku v trestních věcech.
2. Touto směrnicí nejsou dotčeny postupy, které mohou členské státy použít ke konfiskaci daného majetku.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) „výnosy“ všechny ekonomické výhody pocházející přímo či nepřímo z trestného činu; může se jednat o majetek v jakékoli podobě, který zahrnuje všechny následné reinvestice nebo přeměnu přímých výnosů a všechen ocenitelný užitek;
- 2) „majetkem“ jakýkoli majetek, hmotné nebo nehmotné povahy, movitý nebo nemovitý, jakož i právní listiny nebo nástroje dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm;
- 3) „nástroji“ jakýkoli majetek zcela nebo částečně použitý nebo určený k použití libovolným způsobem pro spáchání jednoho nebo více trestných činů;
- 4) „konfiskací“ trvalé odnětí majetku nařízené soudem v souvislosti s trestným činem;
- 5) „zajištěním“ dočasný zákaz převodu, zničení či přeměny majetku, nakládání s ním či jeho přemístění nebo jeho dočasné převzetí do úschovy či převzetí kontroly nad ním;
- 6) „trestným činem“ trestný čin uvedený v některém z nástrojů uvedených v článku 3.

Článek 3

Oblast působnosti

Tato směrnice se vztahuje na trestné činy uvedené v:

- a) Úmluvě o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracované na základě článku K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii⁽¹⁾ (dále jen „Úmluva o boji proti korupci úředníků“);
- b) rámcovém rozhodnutí Rady 2000/383/SVV ze dne 29. května 2000 o zvýšené ochraně trestními a jinými sankcemi proti padělání ve spojitosti se zaváděním eura⁽²⁾;
- c) rámcovém rozhodnutí Rady 2001/413/SVV ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků⁽³⁾;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 195, 25.6.1997, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 140, 14.6.2000, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 149, 2.6.2001, s. 1.

- d) rámcovém rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní ⁽¹⁾;
- e) rámcovém rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu ⁽²⁾;
- f) rámcovém rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru ⁽³⁾;
- g) rámcovém rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami ⁽⁴⁾;
- h) rámcovém rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti ⁽⁵⁾;
- i) směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV ⁽⁶⁾;
- j) směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV ⁽⁷⁾;
- k) směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU ze dne 12. srpna 2013 o útocích na informační systémy a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2005/222/SVV ⁽⁸⁾,

jakož i v jiných právních nástrojích, pokud tyto nástroje výslovně stanoví, že se tato směrnice vztahuje na trestné činy v nich harmonizované.

Článek 4

Konfiskace

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní úplnou nebo částečnou konfiskaci nástrojů a výnosů nebo majetku v hodnotě odpovídající těmto nástrojům nebo výnosům v návaznosti na pravomocné odsouzení za trestný čin, které může být i výsledkem řízení v nepřítomnosti.
2. Není-li konfiskace na základě odstavce 1 možná, přijmou členské státy alespoň v případech, kdy je tato nemožnost výsledkem nemoci nebo útěku podezřelé či obviněné osoby, nezbytná opatření umožňující konfiskaci nástrojů a výnosů v případech, kdy bylo zahájeno trestní řízení ohledně trestného činu, který může přímo či nepřímo vést k hospodářskému prospěchu, a takové řízení by mohlo vést k odsouzení za trestný čin, pokud by podezřelá nebo obviněná osoba byla schopna účasti v řízení.

Článek 5

Rozšířená konfiskace

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující úplnou nebo částečnou konfiskaci majetku ve vlastnictví osoby odsouzené za trestný čin, který může přímo či nepřímo vést k hospodářskému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 182, 5.7.2001, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 164, 22.6.2002, s. 3.

⁽³⁾ Úř. věst. L 192, 31.7.2003, s. 54.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 335, 11.11.2004, s. 8.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 335, 17.12.2011, s. 1.

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 218, 14.8.2013, s. 8.

2. Pro účely odstavce 1 tohoto článku zahrnuje pojem „trestný čin“ alespoň:
- a) aktivní a pasivní korupci v soukromém sektoru, jak je stanovena v článku 2 rámcového rozhodnutí 2003/568/SVV, jakož i aktivní a pasivní korupci úředníků orgánů Unie nebo členských států, jak je stanovena v člancích 2 a 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků;
 - b) trestné činy týkající se účasti na zločinném spolčení, jak jsou stanoveny v článku 2 rámcového rozhodnutí 2008/841/SVV, alespoň v případech, kdy daný trestný čin vedl k hospodářskému prospěchu;
 - c) zapříčinění účasti dítěte na pornografických představeních, najímání dítěte k účasti na pornografických představeních, prospěch z takové účasti dítěte nebo jiné vykořisťování dítěte k takovým účelům, dosáhlo-li dítě věku pohlavní dospělosti, jak je stanoveno v čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/93/EU; distribuci, šíření nebo předávání dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 4 uvedené směrnice; nabízení, dodávání nebo zpřístupňování dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 5 uvedené směrnice; výrobu dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 6 uvedené směrnice;
 - d) neoprávněné zasahování do informačních systémů a neoprávněné zasahování do údajů, jak je stanoveno v člancích 4 a 5 směrnice 2013/40/EU, jestliže mělo dopad na velký počet informačních systémů za použití nástroje stanoveného v článku 7 uvedené směrnice, vytvořeného nebo přizpůsobeného prvotně pro tento účel; úmyslnou výrobu, prodej, opatření si k užití, dovoz, distribuci nebo jiné formy zpřístupnění nástrojů použitých pro spáchání trestných činů, pokud se nejedná o méně závažný případ, jak je stanoveno v článku 7 uvedené směrnice;
 - e) trestný čin, který je postižitelný v souladu s příslušným nástrojem uvedeným v článku 3, nebo v případě, že příslušný nástroj nestanoví určitou trestní hranici, podle příslušného vnitrostátního práva, trestem odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně čtyři roky.

Článek 6

Konfiskace majetku třetích osob

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující konfiskaci výnosů nebo jiného majetku, jehož hodnota odpovídá výnosům z trestné činnosti, který byl přímo či nepřímo převeden podezřelou nebo obviněnou osobou na třetí osobu, nebo který třetí osoby nabyly od podezřelé či obviněné osoby, alespoň v případech, kdy tyto třetí osoby na základě konkrétních skutečností a okolností, včetně toho, že převod byl proveden nebo k nabytí došlo bezúplatně nebo výměnou za finanční částku výrazně nižší, než je tržní hodnota, věděly nebo měly vědět, že účelem převodu nebo nabytí bylo vyhnout se konfiskaci.
2. Odstavcem 1 nejsou dotčena práva třetích osob jednajících v dobré víře.

Článek 7

Zajištění

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.
2. Majetek ve vlastnictví třetí osoby uvedený v článku 6 může být předmětem opatření k zajištění majetku za účelem jeho případné konfiskace.

Článek 8

Ochranná opatření

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva.
2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby příkaz k zajištění byl sdělen dotčené osobě co nejdříve po jeho výkonu. V tomto sdělení by měl být uveden, alespoň stručně, důvod nebo důvody dotyčného příkazu. Je-li to nezbytné, aby se předešlo zmaření vyšetřování trestného činu, mohou příslušné orgány odložit sdělení příkazu k zajištění dotčené osobě.
3. Platnost příkazu k zajištění musí trvat jen po dobu nezbytně nutnou k obstavení majetku za účelem případné pozdější konfiskace.
4. Členské státy poskytnou osobám, o jejichž majetek se jedná, možnost účinně napadnout příkaz k zajištění u soudu v souladu s postupy stanovenými vnitrostátním právem. Tyto postupy mohou stanovit, že pokud byl původní příkaz k zajištění přijat jiným příslušným orgánem, než je justiční orgán, musí být tento příkaz nejprve předložen k potvrzení či přezkumu justičnímu orgánu před tím, než jej bude možné napadnout u soudu.
5. Zajištěný majetek, jenž není následně zkonfiskován, se neprodleně uvolní. Podmínky nebo procesní pravidla pro uvolnění tohoto majetku stanoví vnitrostátní právní předpisy.
6. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby každý příkaz ke konfiskaci majetku byl řádně odůvodněn a aby byl sdělen dotčené osobě. Členské státy poskytnou osobě, proti níž je konfiskace nařízena, možnost účinně napadnout příkaz ke konfiskaci u soudu.
7. Aniž je dotčena směrnice 2012/13/EU a směrnice 2013/48/EU, mají osoby, jejichž majetek je dotčen příkazem ke konfiskaci, právo na přístup k obhájci v celém řízení o konfiskaci majetku v souvislosti s určením výnosů a nástrojů, aby mohly hájit svá práva. Dotčené osoby musí být o tomto svém právu informovány.
8. V řízení podle článku 5 musí mít dotčená osoba možnost účinně napadnout okolnosti případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, na jejichž základě je dotčený majetek považován za majetek, který byl získán z trestné činnosti.
9. Třetí osoby jsou oprávněny uplatňovat vlastnické právo nebo jiná majetková práva, a to i v případech uvedených v článku 6.
10. Pokud mají oběti vůči osobě, na niž je vydáno konfiskační opatření podle této směrnice, nároky na náhradu škody vyplývající ze spáchání trestného činu touto osobou, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby dané konfiskační opatření nebránilo těmto obětem v uplatňování jejich nároků na náhradu škody.

Článek 9

Účinná konfiskace a výkon

Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zkonfiskován, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 a k zajištění účinného výkonu příkazu ke konfiskaci, pokud již byl takový příkaz vydán.

Článek 10

Správa zajištěného a konfiskovaného majetku

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, například zřízením ústředních úřadů, soustavy specializovaných úřadů či obdobných mechanismů, aby zajistily řádnou správu majetku zajištěného za účelem případné pozdější konfiskace.
2. Členské státy zajistí, aby opatření uvedená v odstavci 1 zahrnovala možnost prodeje či převedení majetku, je-li to třeba.
3. Členské státy zváží přijetí opatření umožňujících, aby byl konfiskovaný majetek využit ve veřejném zájmu nebo pro sociální účely.

Článek 11

Statistika

1. Členské státy pravidelně sbírají statistické údaje a vedou souhrnné statistiky od příslušných orgánů. Sebrané statistické údaje se každoročně předkládají Komisi a musí obsahovat:
 - a) počet vykonaných příkazů k zajištění;
 - b) počet vykonaných příkazů ke konfiskaci;
 - c) odhadovanou hodnotu zajištěného majetku, alespoň majetku zajištěného za účelem případné pozdější konfiskace v okamžiku zajištění;
 - d) odhadovanou hodnotu vyhledaného majetku z trestné činnosti v okamžiku konfiskace.
2. Členské státy rovněž předají každoročně Komisi následující statistiky, jsou-li tyto statistiky dostupné na ústřední úrovni v dotyčném členském státě:
 - a) počet žádostí o výkon příkazů k zajištění v jiném členském státě;
 - b) počet žádostí o výkon příkazů ke konfiskaci v jiném členském státě;
 - c) hodnotu či odhadovanou hodnotu majetku vyhledaného na základě výkonu příkazu v jiném členském státě.
3. Členské státy sbírají údaje uvedené v odstavci 2 pokud možno na ústřední úrovni.

Článek 12

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 4. října 2015. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.
2. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.
3. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 13

Podávání zpráv

Do 4. října 2018 Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí dopad stávajícího vnitrostátního práva na konfiskaci a navrácení majetku z trestné činnosti a kterou doplní případnými vhodnými návrhy.

V této zprávě Komise rovněž posoudí, zda je třeba revidovat seznam trestných činů uvedený v čl. 5 odst. 2.

Článek 14

Nahrazení společné akce 98/699/SVV a některých ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV

1. Společná akce 98/699/SVV, čl. 1 písm. a), články 3 a 4 rámcového rozhodnutí 2001/500/SVV a článek 1 první čtyři odřádky a článek 3 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV se touto směrnicí nahrazují ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení těchto rámcových rozhodnutí ve vnitrostátním právu.
2. Ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, se odkazy na společnou akci 98/699/SVV a na ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV uvedené v odstavci 1 považují za odkazy na tuto směrnici.

Článek 15

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 16

Určení

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne 3. dubna 2014.

Za Evropský parlament
předseda
M. SCHULZ

Za Radu
předseda
D. KOURKOULAS